Αλέξανδρος-Μιχαήλ Χατζηλύρας
katoomba@cytanet.com.cy

Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ (1960-2001)

Στην αυγή της Κυπριακής Δημοκρατίας, διενεργήθηκε η μνημειώδης Απογραφή Πληθυσμού και Γεωργίας στις 11/12/1960, η οποία κατέγραψε 577.615 άτομα (285.288 άνδρες, 292.327 γυναίκες) που ζούσαν σε 141.375 νοικοκυριά, κατανεμημένα σε 636 οικισμούς, χωριά και πόλεις, τα αποσπάσματα ΕΛΔΥΚ και ΤΟΥΡΔΥΚ, τις επισταθμίες των Βρετανικών Βάσεων Δεκέλειας και Ακρωτηρίου, καθώς και στις «διατηρούμενες περιοχές» της RAF Λευκωσίας, του σημείου «4 Μίλι» (Άγιος Νικόλαος Στροβιλιών) και των στρατοπέδων Βερεγγάριας, Πολεμιδιών και Τρόοδους.

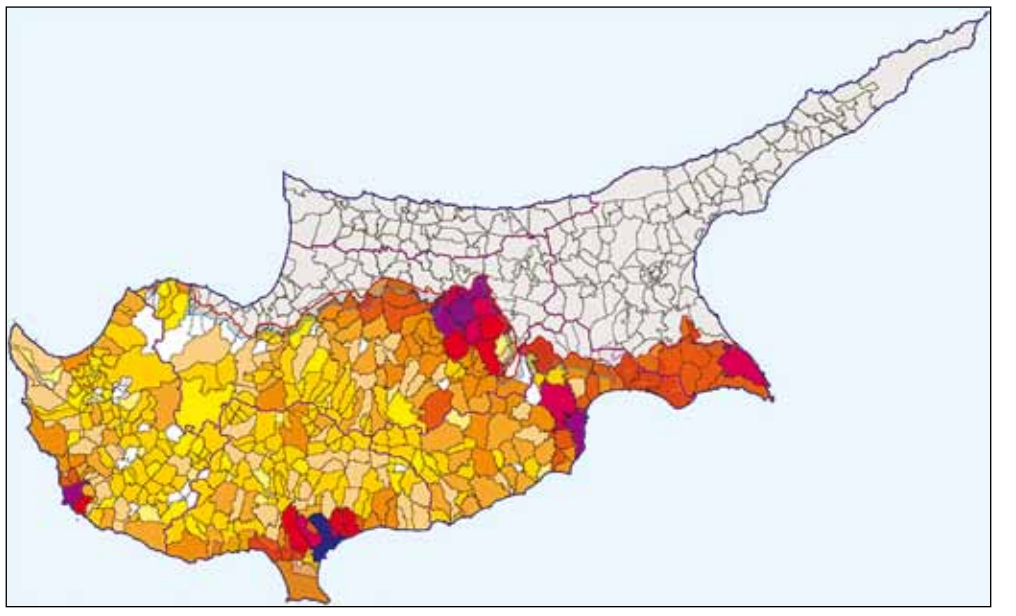

Οι μεγαλύτερες πόλεις ήταν οι Λευκωσία (45.629 άτομα, 95.515 με τα προάστεια), Λεμεσός (43.593), Αμμόχωστος (34.774), Λάρνακα (19.824), Πάφος (9.083) και Κερύνεια (3.498). Στα Λατσιά καταμετρήθηκαν 485 άτομα (252 άνδρες, 233 γυναίκες). Στα αποσπάσματα ΕΛΔΥΚ και ΤΟΥΡΔΥΚ καταγράφηκαν 795 Έλληνες και 511 Τούρκοι, ενώ στη βρετανική επισταθμία 3.602 άτομα. Ήδη από το 1946, τα προάστεια της Λευκωσίας περιλάμβαναν τον Άγιο Δομέτιο, την Έγκωμη, το Στρόβολο, την Αγλαντζιά, τον Τράχωνα και το Ορτά Κιογιού, καθώς και την Παλλουριώτισσα, το Καϊμακλί και την Ομορφίτα - που το 1968 ενσωματώθηκαν στο Δήμο Λευκωσίας.

Στις 01/04/1973 πραγματοποιήθηκε μικροαπογραφή πληθυσμού, που κατέγραψε 631.778 άτομα, τα οποία ζούσαν σε 660 μοναστήρια, ιδρύματα, οικισμούς, χωριά και πόλεις. Οι μεγαλύτερες πόλεις ήσαν οι Λευκωσία (66.391 άτομα, 115.718 με τα προάστεια), Λεμεσός (51.497 άτομα, 79.641 με τα προάστεια), Αμμόχωστος (38.960), Λάρνακα (19.608), Πάφος (8.984) και Κερύνεια (3.892). Στα Λατσιά κατοικούσαν 1.108 άτομα (569 άνδρες, 539 γυναίκες). Ως προάστεια της Λεμεσού θεωρήθηκαν ο Άγιος Αθανάσιος, η Μέσα Γειτονιά, τα Κάτω Πολεμίδια, τα Πάνω Πολεμίδια, η Γερμασόγεια και ο Ύψωνας, καθώς και η Αγία Φύλα - που το 1977 ενσωματώθηκε στο Δήμο Λεμεσού.

Λόγω της έκρυθμης κατάστασης που δημιούργησε η τουρκοκυπριακή ανταρσία (1963-1964), οι Τουρκοκύπριοι απομονώθηκαν από την κανονική ζωή της Δημοκρατίας και αποσύρθηκαν σε 39 θύλακες σε διάφορα μέρη του νησιού, στους οποίους η εξουσία της νόμιμης κυβέρνησης δεν γινόταν σεβαστή, με αποτέλεσμα τον κατά προσέγγιση υπολογισμό του τουρκοκυπριακού πληθυσμού των θυλάκων.

Στις 30/09/1976, στον απόηχο της βάρβαρης τουρκικής εισβολής του 1974 και με κατάσπαρτους τους προσφυγικούς καταυλισμούς στο ελεύθερο μέρος του νησιού, διενεργήθηκε μια Απογραφή Νοικοκυριών. Στις περιοχές που ελέγχονταν από την Κυπριακή Δημοκρατία καταμετρήθηκαν 482.316 άτομα (240.937 άνδρες, 241.739 γυναίκες), που ζούσαν σε 120.623 νοικοκυριά, τα οποία ήταν κατανεμημένα σε 464 μοναστήρια, καταυλισμούς, οικισμούς, χωριά και πόλεις. Οι μεγαλύτερες πόλεις ήσαν οι Λευκωσία (56.202 άτομα, 117.095 με τα προάστεια), Λεμεσός (62.964 άτομα, 98.711 με τα προάστεια), Λάρνακα (27.841) και Πάφος (10.305). Στα Λατσιά κατοικούσαν 2.163 άτομα (1.113 άνδρες, 1.050 γυναίκες). Εκτός από τα 482.316 άτομα που κατοικούσαν στις ελεύθερες περιοχές, η απογραφή αναφέρεται επίσης σε 5.864 εγκλωβισμένους στις τουρκοκρατούμενες περιοχές, 7.562 προσωρινά απασχολούμενους στο εξωτερικό και 2.137 αγνοούμενους, καθώς και σε υπολογισμό 114.972 Τουρκοκυπρίων.

Στις 01/10/1982 έλαβε χώρα η Απογραφή Στέγασης, η οποία και αποτελεί τη βάση των επόμενων απογραφών. Καταγράφηκαν 512.098 άτομα (254.625 άνδρες, 257.473 γυναίκες), που ζούσαν σε 145.030 νοικοκυριά και 81 ιδρύματα, τα οποία ήταν κατανεμημένα σε 364 οικισμούς, χωριά και πόλεις. Όπως και οι επόμενες απογραφές, η καταγραφή έγινε με βάση τις ενορίες και τις διοικητικές μονάδες (συμβούλια βελτιώσεως, χωριτικές αρχές, Δημαρχεία). Οι μεγαλύτερες πόλεις ήσαν οι Λευκωσία (48.221 άτομα, 123.298 με τα προάστεια, 149.071 στη μείζονα αστική περιοχή), Λεμεσός (74.782 άτομα, 100.254 με τα προάστεια, 107.161 στη μείζονα αστική περιοχή), Λάρνακα (35.823 άτομα, 48.330 στη μείζονα αστική περιοχή) και Πάφος (13.124 άτομα, 17.228 με τα προάστεια, 20.824 στη μείζονα αστική περιοχή). Στα Λατσιά κατοικούσαν 7.558 άτομα (3.770 άνδρες, 3.788 γυναίκες).

Ως μείζονα Λευκωσία ορίστηκε ο Δήμος Λευκωσίας, τα προάστεια (Άγιος Δομέτιος, Έγκωμη, Στρόβολος, Αγλαντζιά) και τα περίχωρα (Κάτω Λακατάμια, Πάνω Λακατάμια, Λατσιά, Γέρι). Ως μείζονα Λάρνακα ορίστηκε ο Δήμος Λάρνακας και τα περίχωρα (Αραδίππου, Λειβάδια, Δρομολαξιά, Μενεού και τμήμα της Ορόκλινης). Ως μείζονα Λεμεσός ορίστηκε ο Δήμος Λεμεσού, τα προάστεια (Κάτω Πολεμίδια, Μέσα Γειτονιά, Άγιος Αθανάσιος, Γερμασόγεια) και τα περίχωρα (Πάνω Πολεμίδια, Ύψωνας, Αμαθούντα). Τέλος, ως μείζονα Πάφος ορίστηκε ο Δήμος Πάφου, τα προάστεια (Γεροσκήπου, Χλώρακα) και τα περίχωρα (Λέμπα, Έμπα, Τρεμιθούσα, Μεσόγη, Μέσα Χωριό, Κονιά, Αγία Μαρινούδα, Κολώνη), καθώς και το Αναβαργός - που το 1985 ενσωματώθηκε στο Δήμο Πάφου).

Απογραφή πληθυσμού είχαμε ξανά στις 01/10/1992. Καταγράφηκαν 602.025 άτομα (299.614 άνδρες, 302.411 γυναίκες), που ζούσαν σε 185.459 νοικοκυριά και 135 ιδρύματα, τα οποία ήταν κατανεμημένα σε 388 οικισμούς, χωριά και πόλεις. Οι μεγαλύτερες πόλεις ήσαν οι Λευκωσία (47.036 άτομα, 138.089 με τα προάστεια, 177.451 στην ευρύτερη αστική περιοχή), Λεμεσός (87.136 άτομα, 112.578 με τα προάστεια, 136.741 στην ευρύτερη αστική περιοχή), Λάρνακα (43.586 άτομα, 60.557 στην ευρύτερη αστική περιοχή) και Πάφος (19.452 άτομα, 32.575 στην ευρύτερη αστική περιοχή). Στα Λατσιά κατοικούσαν 10.015 άτομα (4.954 άνδρες, 5.061 γυναίκες).

Στην ευρύτερη αστική Λευκωσία προστέθηκε η Περιοχή Βελτιώσεως Ανθούπολης (η οποία δημιουργήθηκε το 1978), στην ευρύτερη αστική Λάρνακα οι παραλιακές ζώνες Ορόκλινης και Πύλας, ενώ στην ευρύτερη αστική Πάφο οι Αχέλεια, Τάλα, Κισσόνεργα, Μάα (Κόλπος των Κοραλλιών) και μέρος της Τίμης και της Κοίλης. Στην απογραφή αυτή χρησιμοποιήθηκε η αυθαίρετη «τυποποίηση» των γεωγραφικών ονομάτων της Κύπρου, της οποίας ιθύνων νους ήταν ο Μενέλαος Ν. Χριστοδούλου, προκαλώντας ευρείες αντιδράσεις αφού μεταβλήθηκε η ορθογραφία ή/και το γένος αρκετών ονομάτων, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις τα ονόματα μεταμορφώθηκαν σε αγνώριστα.

Η τελευταία απογραφή πληθυσμού πραγματοποιήθηκε στις 01/10/2001. Καταγράφηκαν 689.565 άτομα (338.497 άνδρες, 351.068 γυναίκες), τα οποία ζούσαν σε 223.790 νοικοκυριά και 209 ιδρύματα, που ήταν κατανεμημένα σε 418 μοναστήρια, οικισμούς, χωριά και πόλεις. Οι μεγαλύτερες πόλεις ήσαν οι Λευκωσία (47.832 άτομα, 200.686 στην αστική περιοχή), Λεμεσός (94.250 άτομα, 156.939 στην αστική περιοχή), Λάρνακα (46.666 άτομα, 70.502 στην αστική περιοχή) και Πάφος (26.530 άτομα, 46.323 στην αστική περιοχή). Στα Λατσιά κατοικούσαν 12.195 άτομα (.954 άνδρες, 5.061 γυναίκες).

Σε σχέση με την προηγούμενη απογραφή, ενώ ο ορισμός της αστικής Λευκωσίας παρέμεινε ο ίδιος, ενώ επεκτάθηκαν οι ορισμοί της αστικής Λάρνακας για να περιλάβει τμήμα του Καλού Χωριού, της αστικής Λεμεσού για να περιλάβει τμήμα του Τσερκέζ Τσιφτλίκ και τις παραλιακές περιοχές Μουτταγιάκας, Αγίου Τύχωνα, Παρεκκλησιας, Μοναγρουλλιού, Μονής και Πύργου - που μέχρι και το 1995 αποτελούσαν μέρος του Συμβουλίου Βελτιώσεως Αμαθούντος, και της αστικής Πάφου για να περιλάβει τμήματα της Πέγειας, Αγίας Βαρβάρας και Μαραθούντας.

Η επόμενη απογραφή πληθυσμού θα λάβει χώρα την 1η Οκτωβρίου 2011. Την αναμένουμε με μεγάλη ανυπομονησία, καθώς θα αναδείξει τη σημερινή δημογραφική σύνθεση της πολυπολιτισμικής μας Κύπρου.

	Ελληνοκύπριοι	Αρμενοκύπριοι	Μαρωνιτοκύπριοι	Λατινοκύπριοι	Άλλοι	Τουρκοκύπριοι
1960	442.521	3.628	2.708	2.796	24320	104.350
1973	498.511	17.267				116.000
1976	479.074				3.242	
1982	497.843	1.416	2.151	102	10.172	414
1992	572.311	1.016	2.910	109	25.516	163
2001	618.455	1.341	3.658	279	65.471	361

	Λευκωσία	Λεμεσός	Λάρνακα	Πάφος	Αμμόχωστος	Κερύνεια	Σύνολο
1960	204.484	107.306	58.660	58.159	114.389	31.015	577.615
1973	232.702	124.855	60.714	57.065	123.856	32.586	631.778
1976	191.345	141.971	79.008	46.633	23.359	---	482.316
1982	210.684	145.614	84.496	45.645	25.659	---	512.098
1992	244.779	173.634	100.242	52.572	30.798	---	602.025
2001	273.642	196.553	115.268	66.364	37.738	---	689.565

Σημειώσεις:
α) στον πίνακα κατανομής του πληθυσμού ανά επαρχία το 1960 απουσιάζουν τα 3.602 άτομα που καταγράφηκαν να διαμένουν στις «διατηρούμενες περιοχές» των Βρετανών
β) οι αριθμοί των μελών των θρησκευτικών ομάδων από το 1982 και εντεύθεν δεν είναι αξιόπιστοι.